

MEDDŐSÉG
Jelentősége
Kezelése
Biológiai kérdései

Urbán S. Veronika PhD
Semmelweis Egyetem
Egészségtudományi Kar
Morfológiai és Fiziológiai Tanszék

Meddőség: világméretű probléma

Meddőség?

Egy párt akkor tekintünk meddőnek, ha egy év rendszeres, védekezésmentes szexuális élet mellett nem áll elő terhesség.

Világméretű?

7 milliárd ember! – túlnépesedés

DE!: párok 5-15 %-a meddő

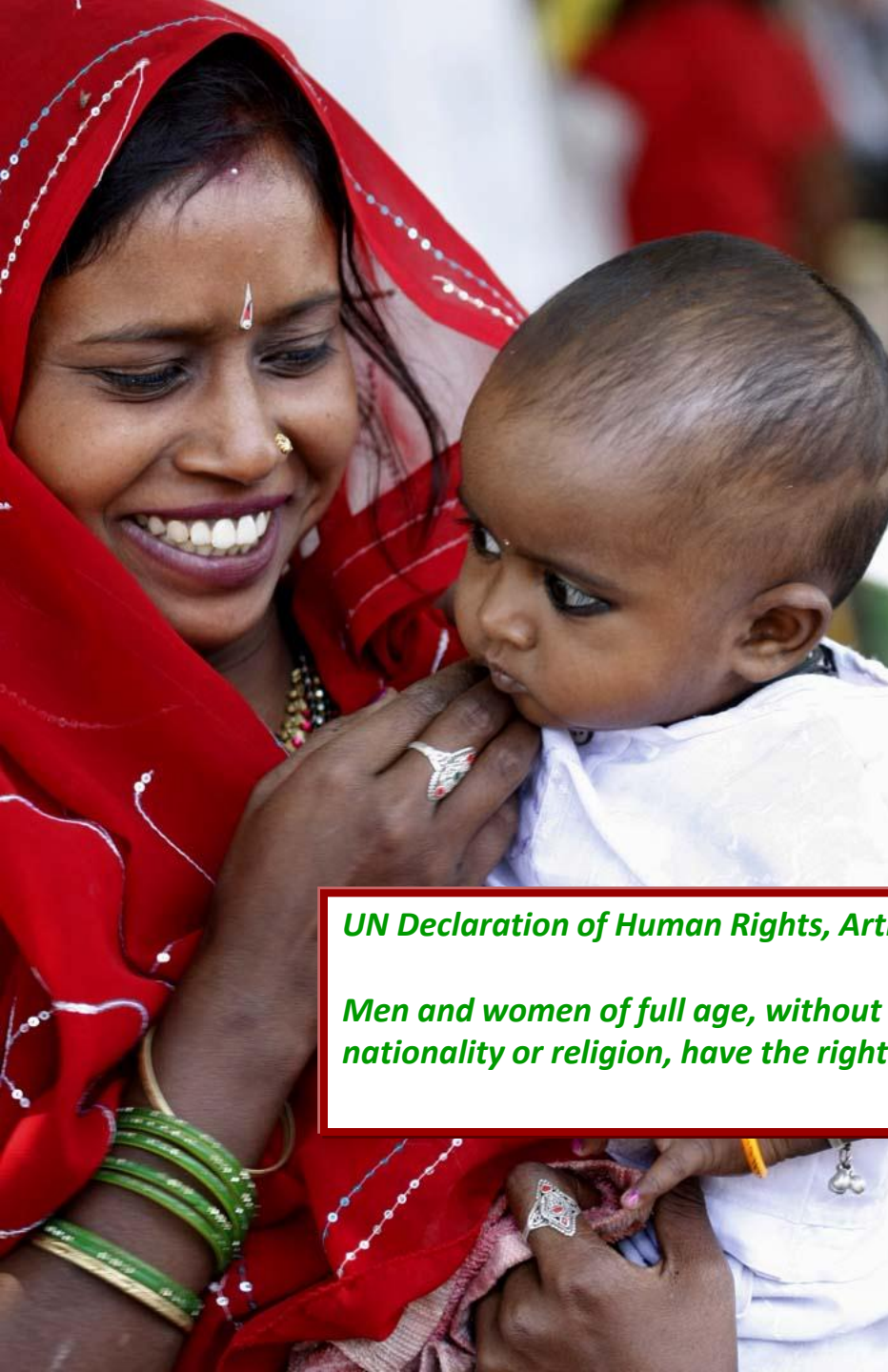
Probléma?

Az emberi faj számára: tendenciájukban ijesztő adatok.

Az egyes emberek számára: anyaságra/apaságra való képtelenség megélése: lelki szenvedéstől a kitalizottságig

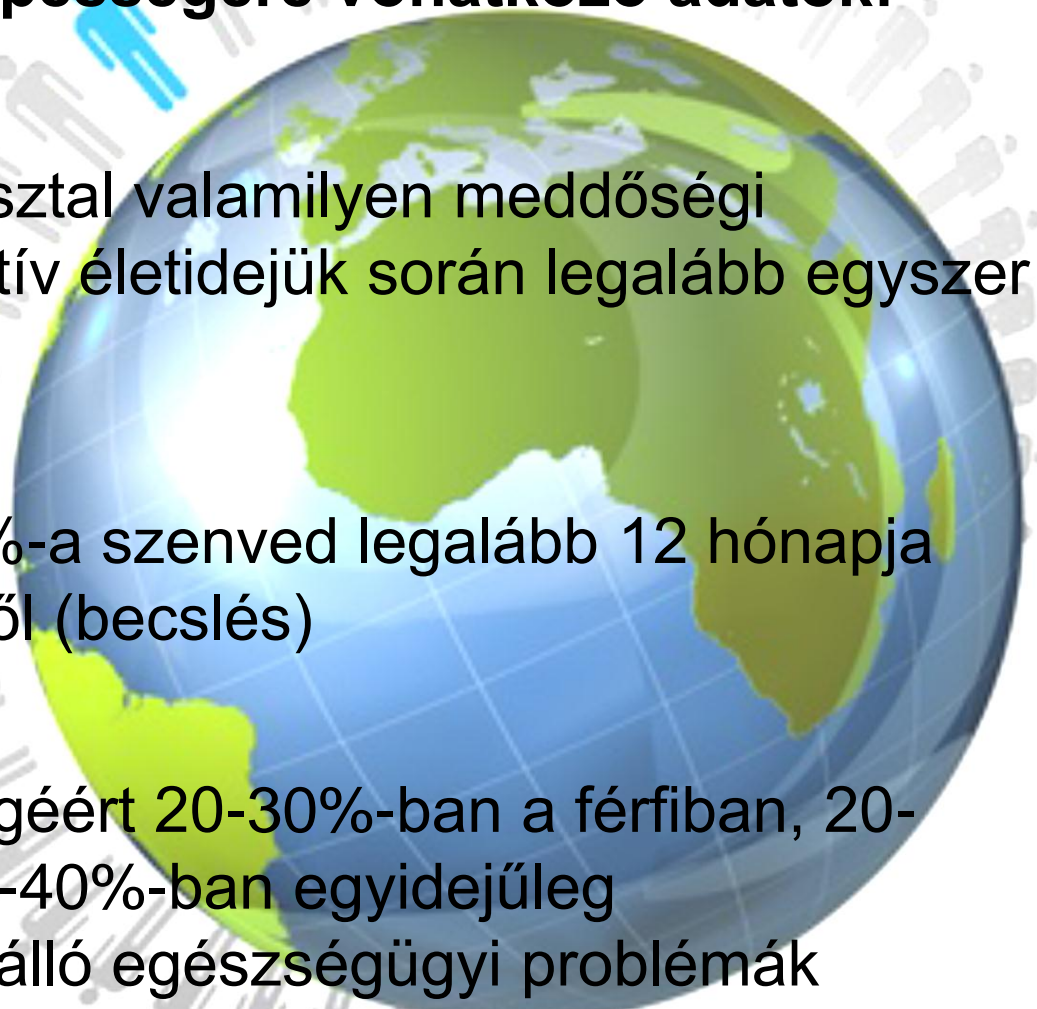

UN Declaration of Human Rights, Article 16.1:

Men and women of full age, without any limitation due to race, nationality or religion, have the right to marry and to found a family.

A Föld teljes népességére vonatkozó adatok:

- Hatból egy pár tapasztal valamilyen meddőségi problémát a reprodukív életidejük során legalább egyszer (>15%!)
- A 20-44 éves nők 9%-a szenved legalább 12 hónapja tartó terméketlenségtől (becslés)
- A pár terméketlenségéért 20-30%-ban a férfiban, 20-35%-ban a nőben, 25-40%-ban egyidejűleg mindkettőjükben fennálló egészségügyi problémák felelősek, 10-20%-ban az okok ismeretlenek

A férfimeddőség okai

Orvosi okok:

fertőzések, tumorok (vezeték elzáródás)
immunológiai okok (anti-spermium antitest)
hormonális zavarok (anabolitikus szteroidok)
örökletes kórképek (pl. Klinefelter sy)
ejakulációs problémák (pl. retrográd)
kriptorchizmus (le nem szállt herék)
varicocele (here-visszértágulat)
erektilis diszfunkció

Környezeti okok:

hőmérsékletemelkedés
nehézfémek, toxinok
növényvédőszer
Röntgen sugárzás
sok kerékpározás
ösztrogénterhelés

Életmód kockázatok:

alkohol, dohányzás
droghasználat
vitaminhiány
stressz
testsúly
életkor

WHO referencia érték

**ondó minőségi paraméterek,
alatta lombikprogram
javasolt:**

• Spermiumszám:

≥ 15 x 10⁶/ml (2010)

≥ 20 x 10⁶/ml (1990-es
évek)

≥ 40 x 10⁶/ml (1970-es
évek)

• Térfogat: ≥1,5ml

• Motilitás:

≥ 32% progresszív
mozgású

WHO laboratory manual for the Examination and
processing of human semen

FIFTH EDITION, 2010

A női meddőség okai

Ovulációt érintő betegségek:

- Hibás FSH és LH elválasztás (hipofízis)
- Luteális fázis defektusa
- Policisztás ovárium szindróma (PCOS)
- Immunológiai okok (anti-ovarium antitest)

Méhkürt, petevezeték eredetű meddőség:

- Sérülés korábbi hasi műtét, méhen kívüli terhesség miatt
- Gyulladás (salpingitis) fertőzés miatt
  - pl. chlamidia v. gonorrhoea

Endometriosis:

- Méhnyálkahártya szövet a méhen kívül
- Zavarja normál ciklust és a megtermékenyítést

Méhnyak eredetű meddőség:

- Szűkület (pl HPV miatt)
- Cervixnyák kevés v. anti-spermium ellenanyagot termel

Méh eredetű okok:

- Tumorok, polipok
- Hegek
- Fejlődési rendellenesség (kétszarvú méh)

Kockázati tényezők:

Életkor > 32 év

Testsúly

Dohányzás

Alkohol

Droghasználat

Koffein (>900mg)

Az anyai életkor kérdése

A nő „reproduktív korát” a basalis szérum FSH-koncentráció mutatja. Ha ez magasabb, mint 25NE/l, akkor valószínű, hogy petefészkei kimerültek.

**Csökkenő fertilitás,
növekvő kockázat...**

A Down szindróma kockázata:

25 éves anya:	1:1250
30 éves anya:	1:1000
35 éves anya:	1:400
40 éves anya:	1:30
49 éves anya:	1:10

„Mutation rates increase with the **father's age** but not the mother's, researchers have found in the largest study of human genetic mutations to date.”

**Az apa életkora
többet számít,
mint gondoltuk!**

24 832 apa-anya-gyerek
trió DNS-ét elemezték

Sun JX, Helgason A, Masson G, Ebenesersdóttir SS, Li H, Mallick S, Gnerre S, Patterson N, Kong A, Reich D, Stefansson K.: ***A direct characterization of human mutation based on microsatellites.***

Nat Genet. 2012 Oct;44(10):1161-5.

Asszisztált reprodukív technikák (ART = Assisted reproductive techniques):

„Mindazon kezelések összessége, melyek célja valamilyen oknál fogva zavart szenvedett reprodukív működés helyreállítása az ivarsejtek találkozásának biztosítása útján.”

Prof. Dr. Urbancsek János

I. Sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

Asszisztált reprodukzív technikák (ART = Assisted reproductive techniques):

- Tanácsadás
- Gyógyszeres kezelés
- Műtéti megoldások
- Intrauterin inszemináció (IUI)
- Lombik eljárás (IVF)

A meddőség kezelésének lehetőségei

I.

Tanácsadás

NaProTechnológia

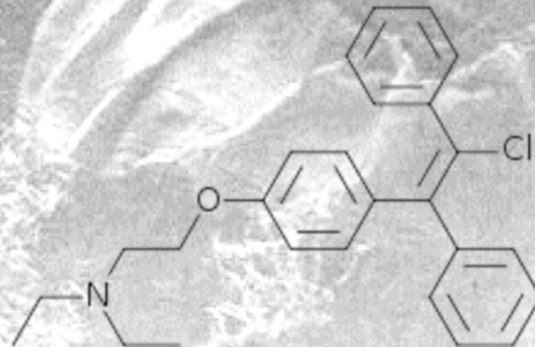
<http://www.catholicinfertility.org/naprotechnology.html>

<http://www.magyarKurir.hu/hirek/video-meddosegkezeles-egyhazilag-elfogadott-modszereroi>

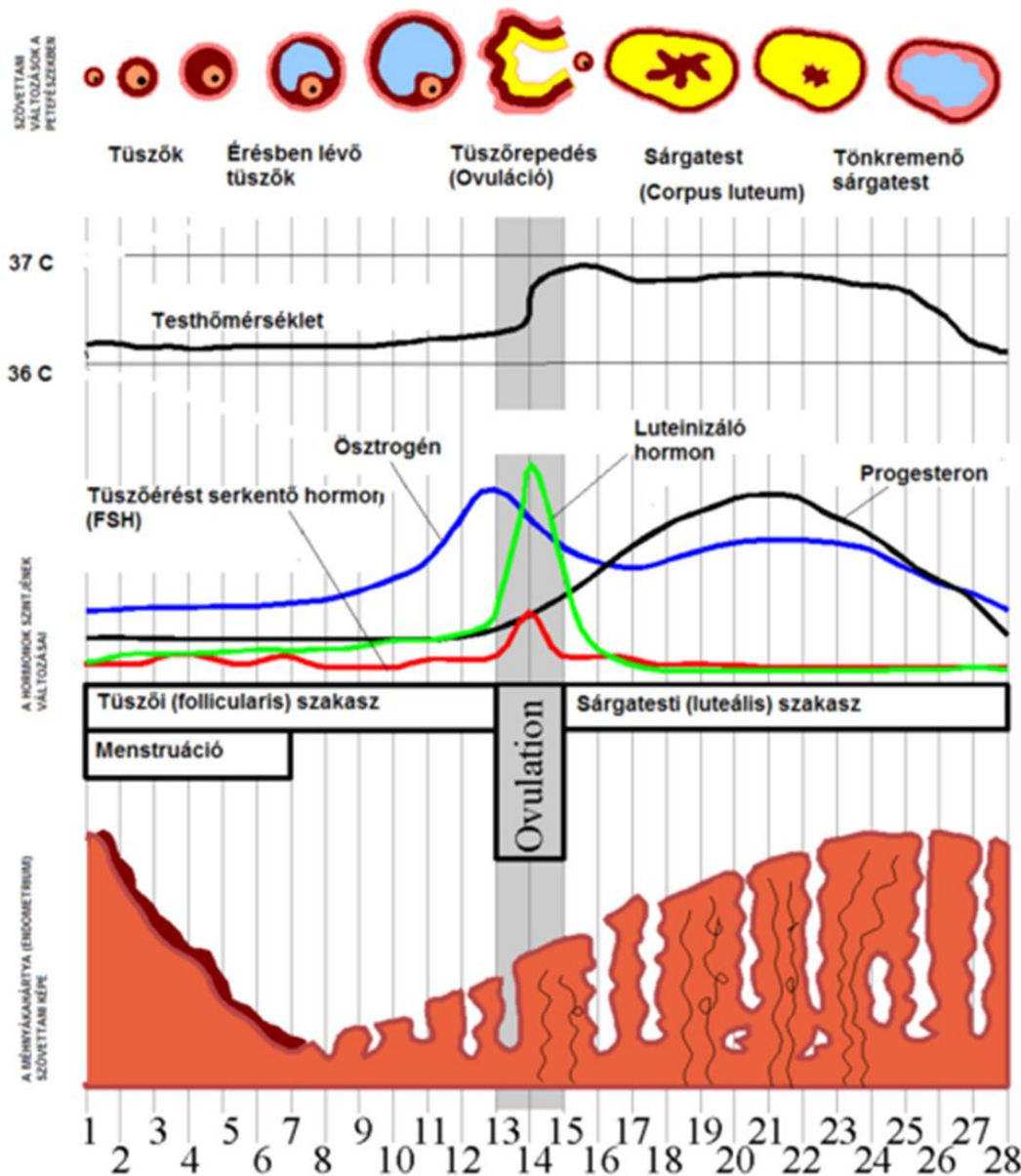
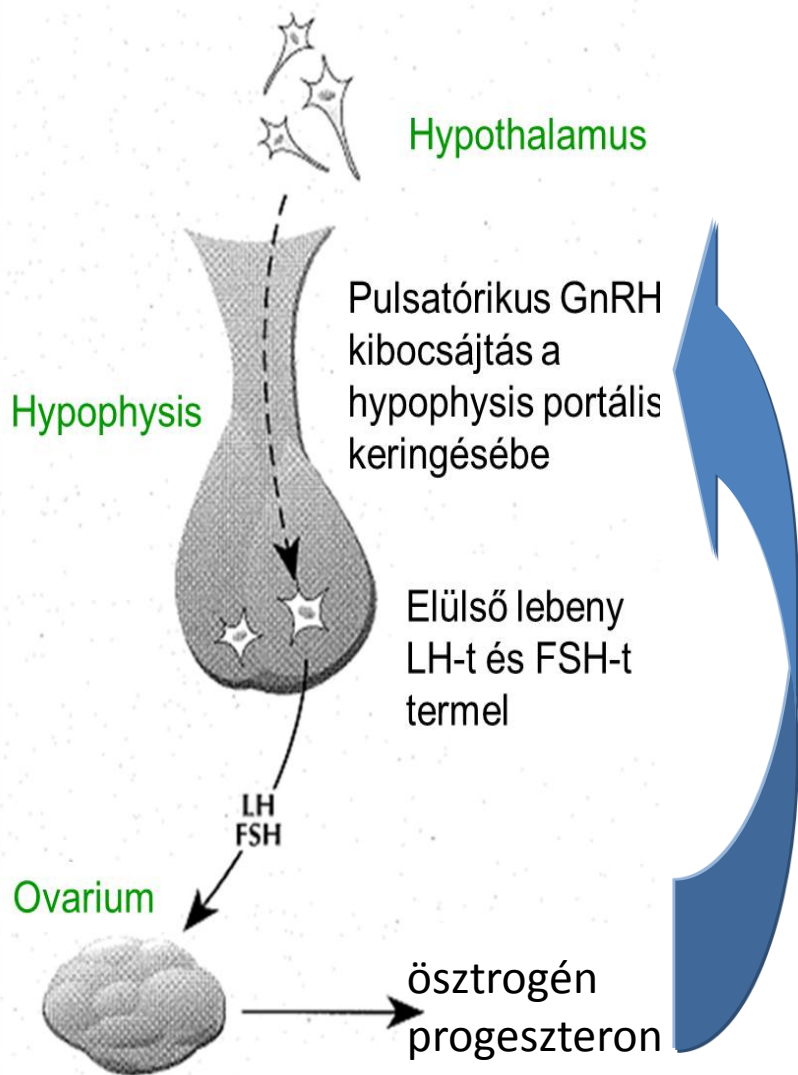
A meddőség kezelésének lehetőségei

II.

Gyógyszeres meddőségkezelés

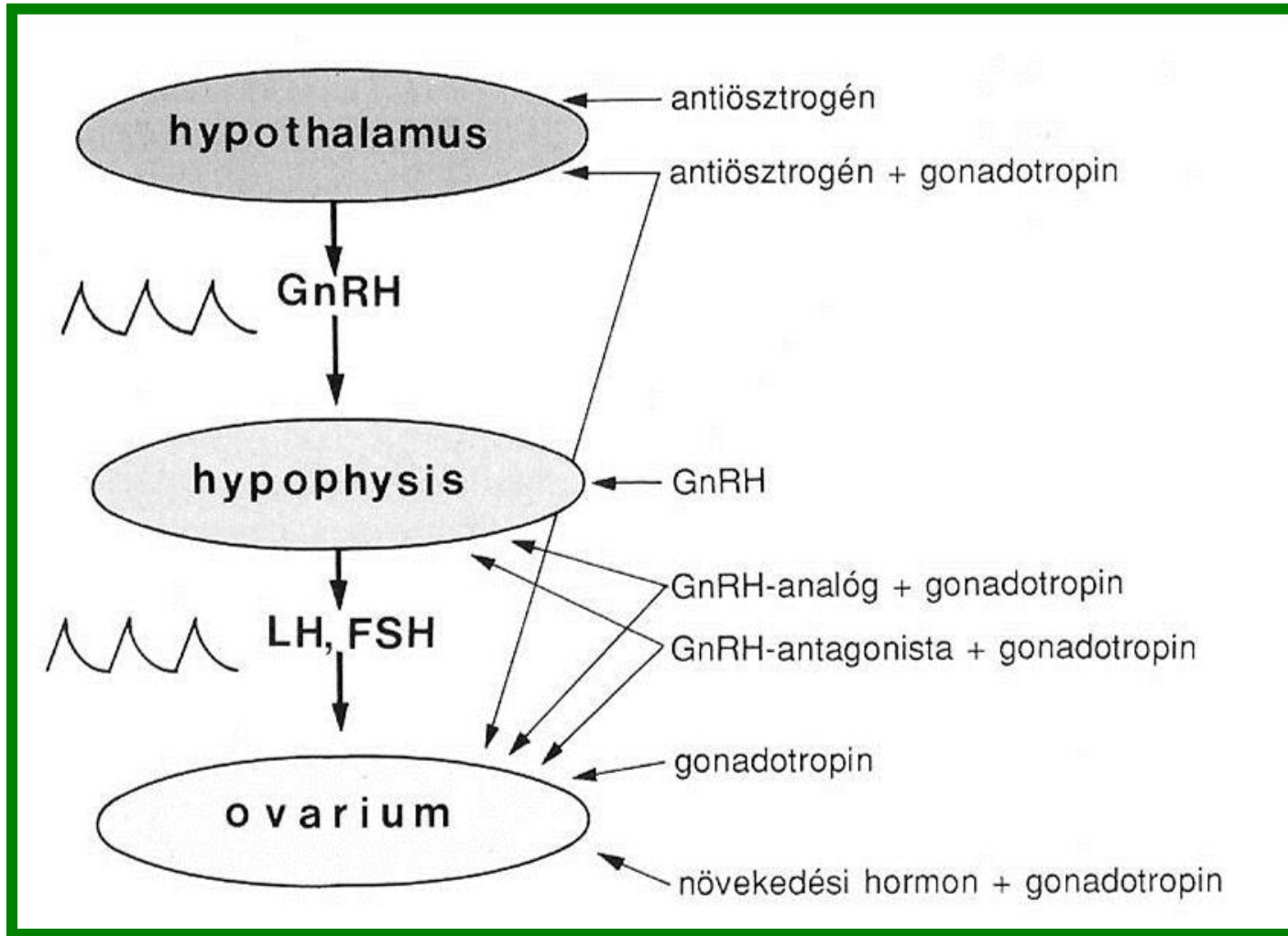

A MENSTRUÁCIÓS CIKLUS

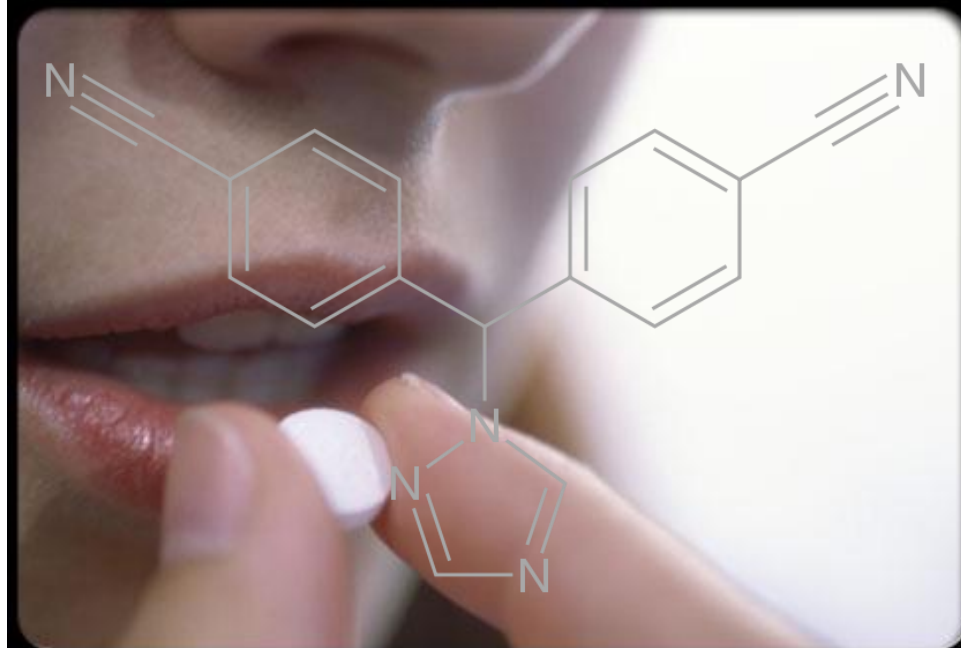
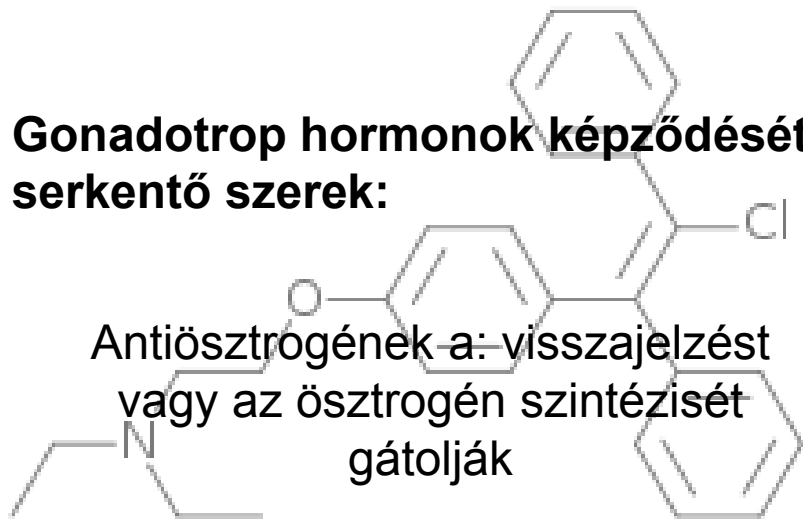

A különböző hormonstimulációs kezelések támadáspontjai a hypothalamus-hypophysis-ovarium tengelyen

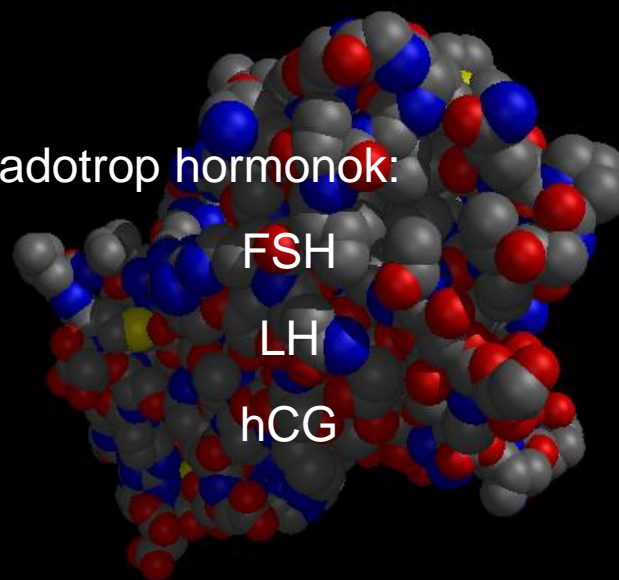
Gonadotrop hormonok képződését serkentő szerek:

Gyógyszeres meddőségkezelés – ovulációs problémák esetén

Gonadotrop hormonok:

HCG szerkezete

Az ovuláció indukció mellékhatásai és veszélyei

Hőhullámok

Hasi diszkomfort -
Teltségérzet

Súlynövekedés

Fejfájás

Félelmek –
pszichés tünetek

Vérzészavar

Mellfeszülés

Ritkán: OHSS

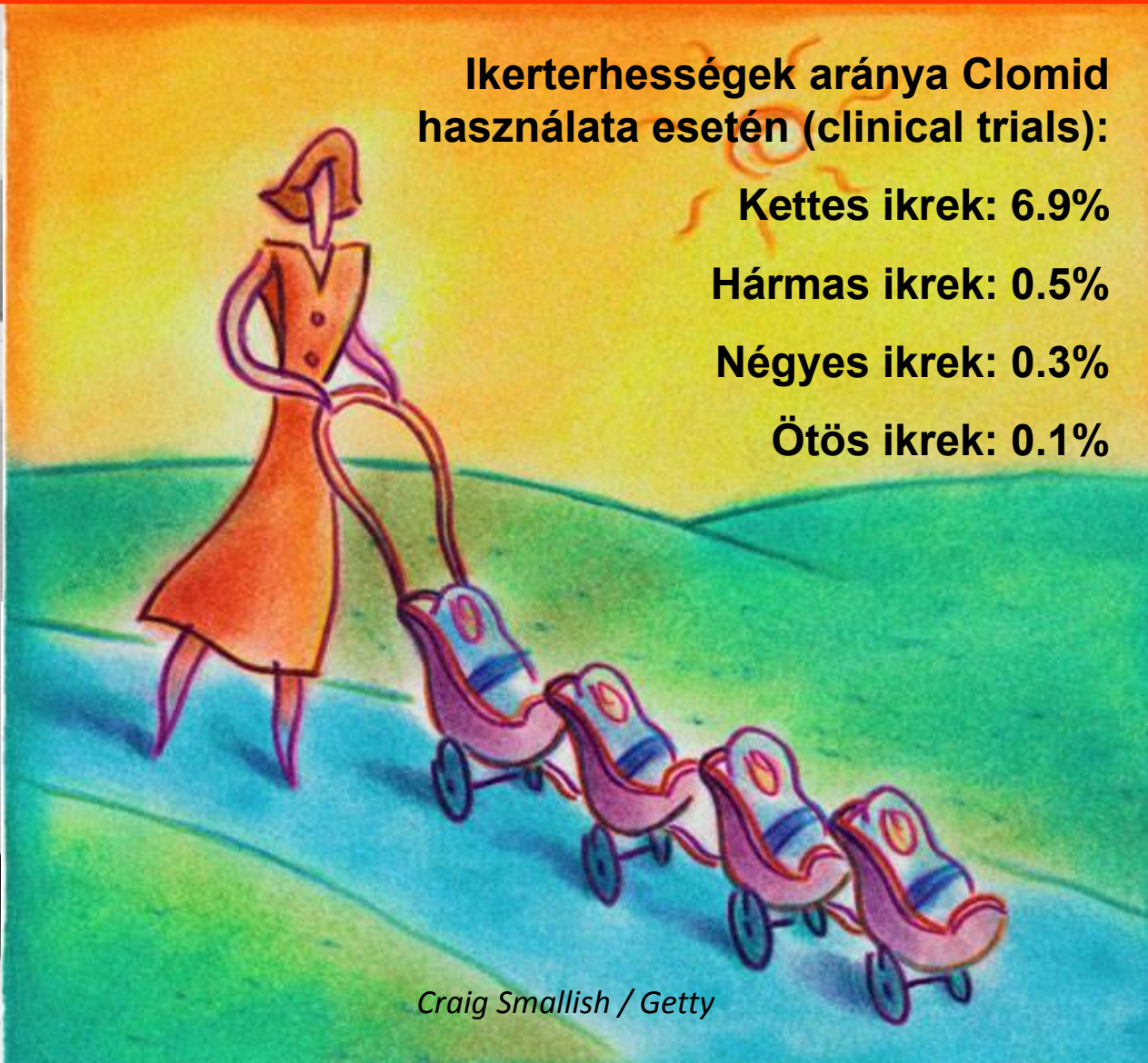
Ikerterhességek aránya Clomid
használata esetén (clinical trials):

Kettes ikrek: 6.9%

Hármas ikrek: 0.5%

Négyes ikrek: 0.3%

Ötös ikrek: 0.1%

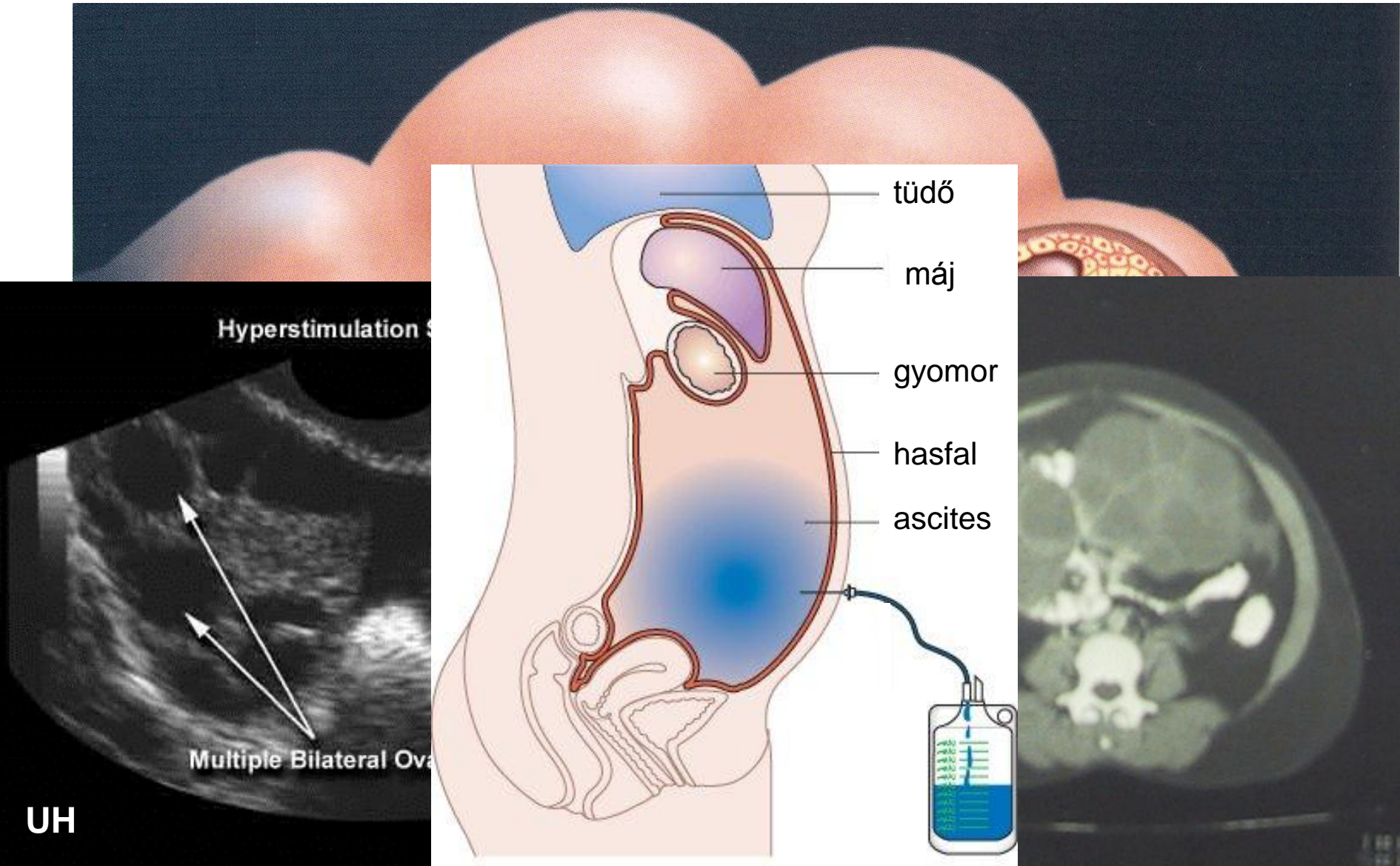

Craig Smallish / Getty

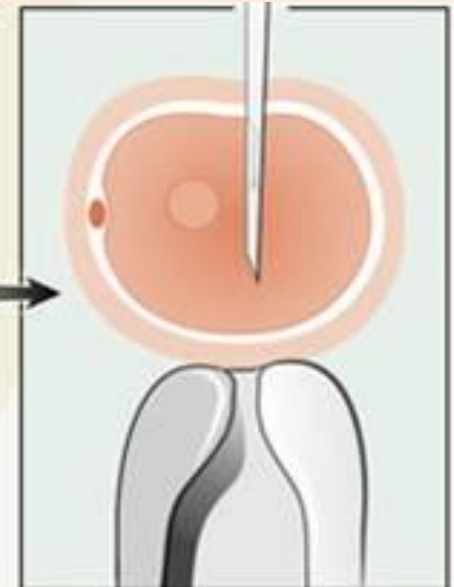
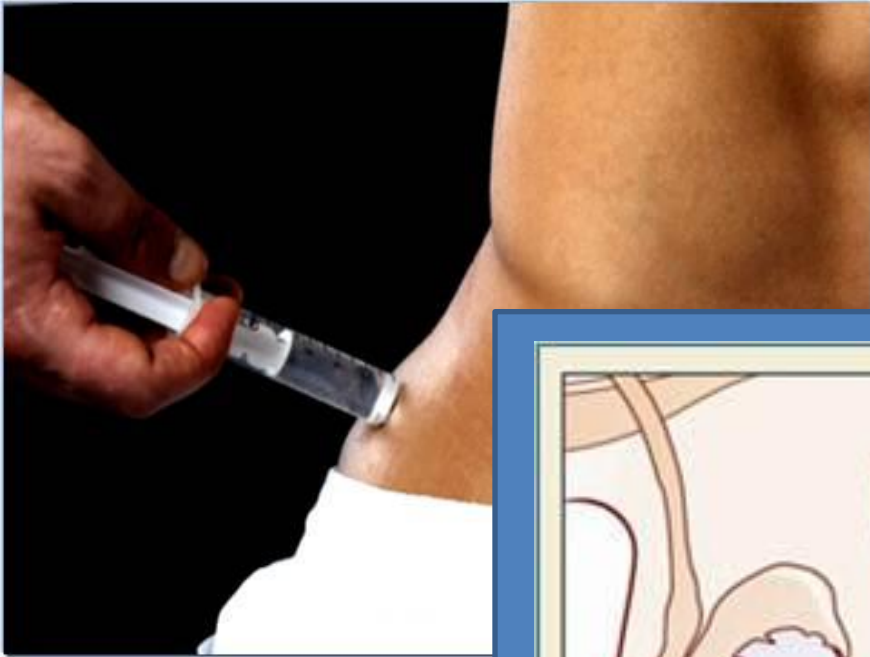

Ovulációindukció és hyperstimuláció

OHSS (ovarian hyperstimulation syndrome) kialakulásának kockázata: 0,14- 0,6%

Férfi eredetű meddőség gyógyszeres és műtéti kezelése

Ha nincs megfelelő ivarsejt az ejakulátumban

ICSI

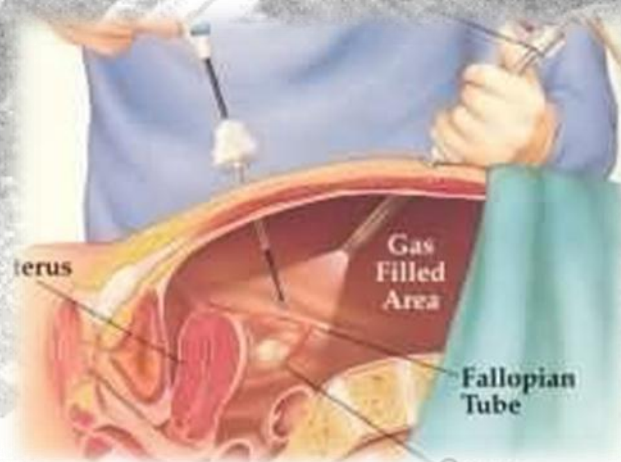
- Androgén kezelés
- Antiösztrogén kezelés
- Antibiotikum kezelés
- Antiflogisztikum kezelés
- Kortikoszteroid kezelés
- Herebiopszia

A meddőség kezelésének lehetőségei

III.

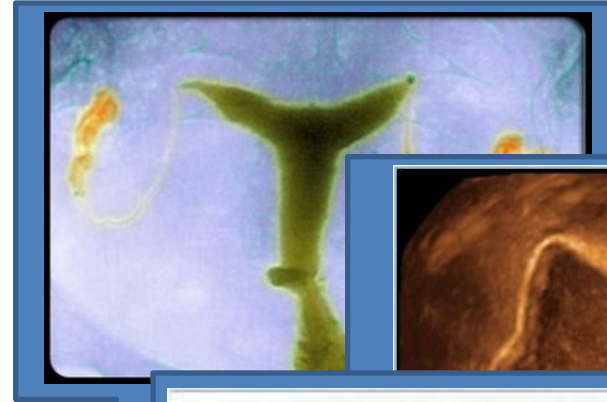
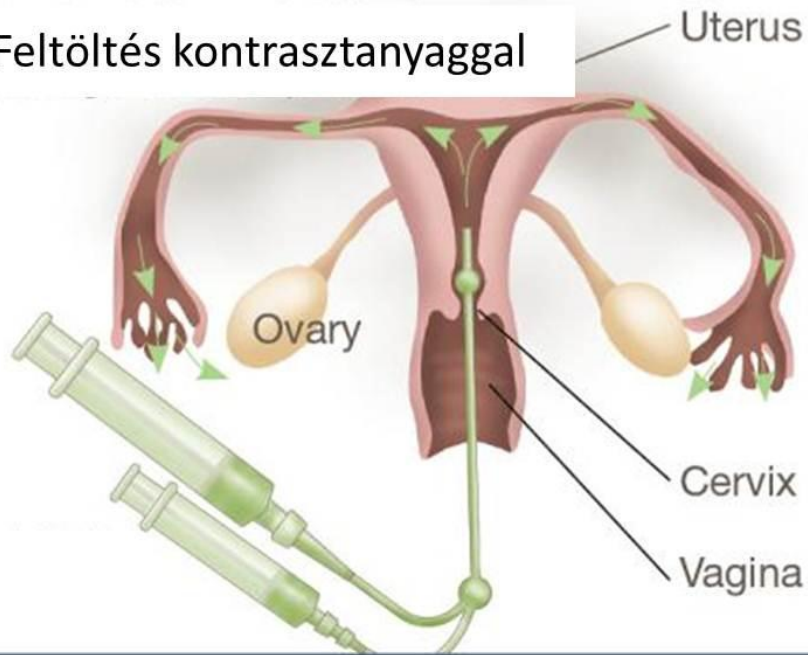
**Műtéti kezelés
a petevezeték átjárhatóságának
biztosítására**

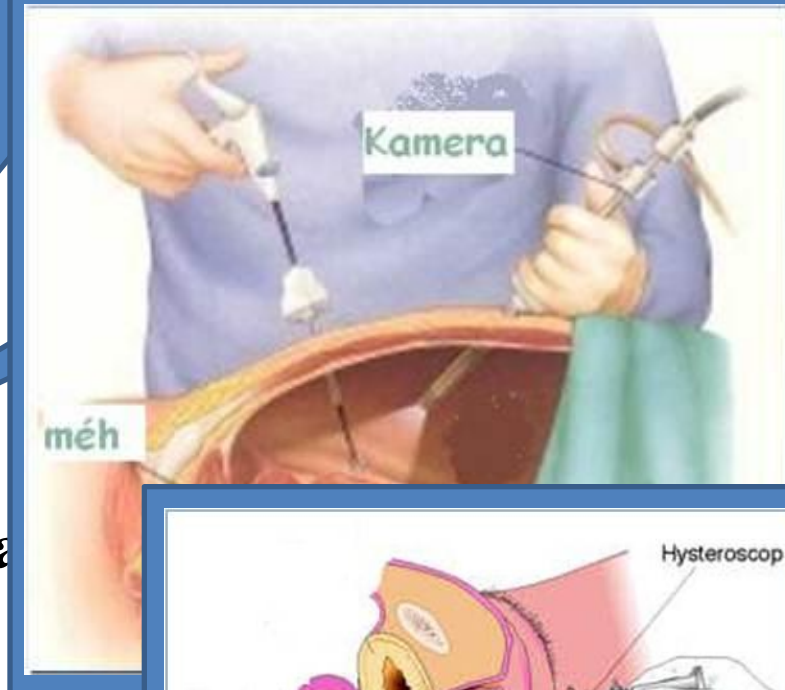
Az elzáródás vizsgálata, oldása

Feltöltés kontrasztanyaggal

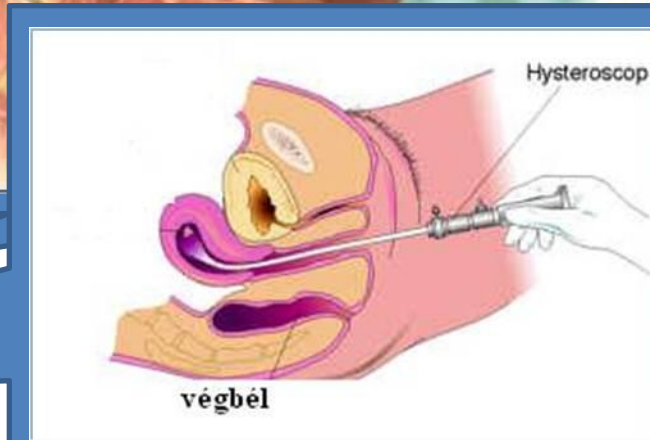
HSG (hiszteroszalpingográfia)

**HyCoSy
hiszteroszalpingo-kontraszt szonográfia**

**Laparoszkópia
kromohidroperturbáció (LSC-CHT)**

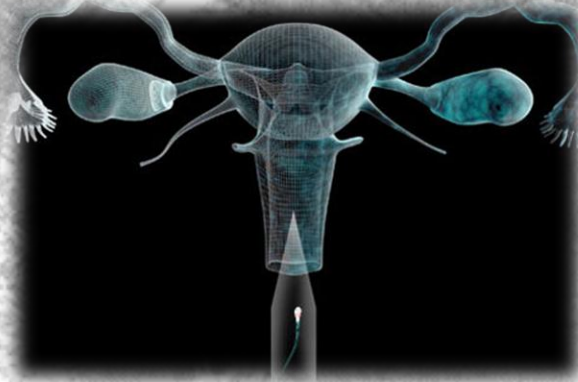
Hiszteroszkópia (HSC)

A meddőség kezelésének lehetőségei

IV.

IUI: intrauterin inszemináció

Intrauterin inszemináció

IUI

3D animation of how IUI works - YouTube.flv

A meddőség kezelésének lehetőségei

V.

IVF: *in vitro* fertilizáció

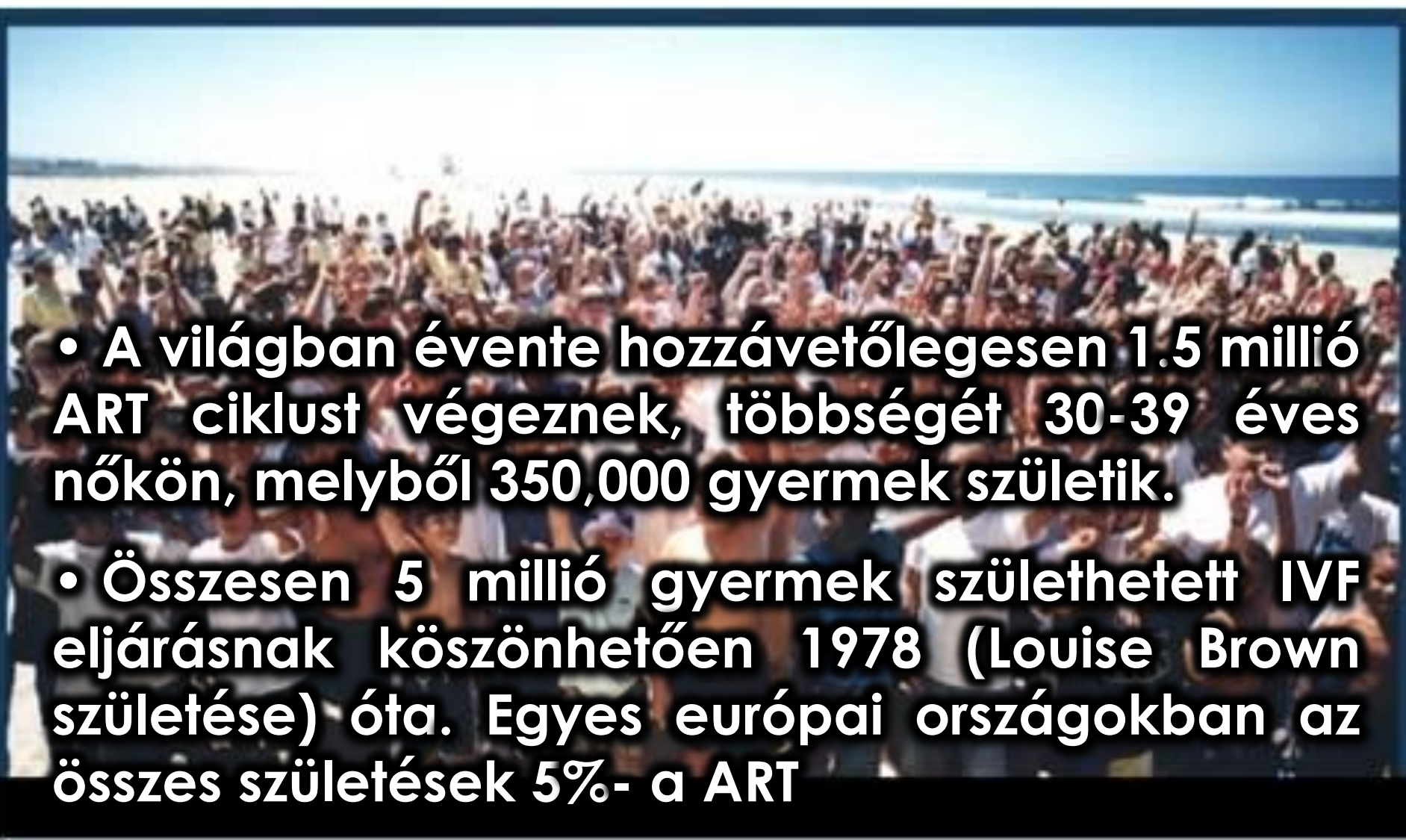

1978
julius 25

ART (Assisted reproductive technology)

-
- A világban évente hozzávetőlegesen 1.5 millió ART ciklust végeznek, többségét 30-39 éves nőknél, melyből 350,000 gyermek születik.
  - Összesen 5 millió gyermek születhetett IVF eljárásnak köszönhetően 1978 (Louise Brown születése) óta. Egyes európai országokban az összes születések 5%-a ART

„5 millió ember tudományos értelemben vett apjai”

**Prof. Robert Edwards 2010
– Orvosi Nóbél-díj**

**Patrick Steptoe
(1913-1988)**

© PA

Az IVF ciklus és a lombik-kezelés:

0.A petefészek előkészítése

1.A petefészek kontrollált hiperstimulációja

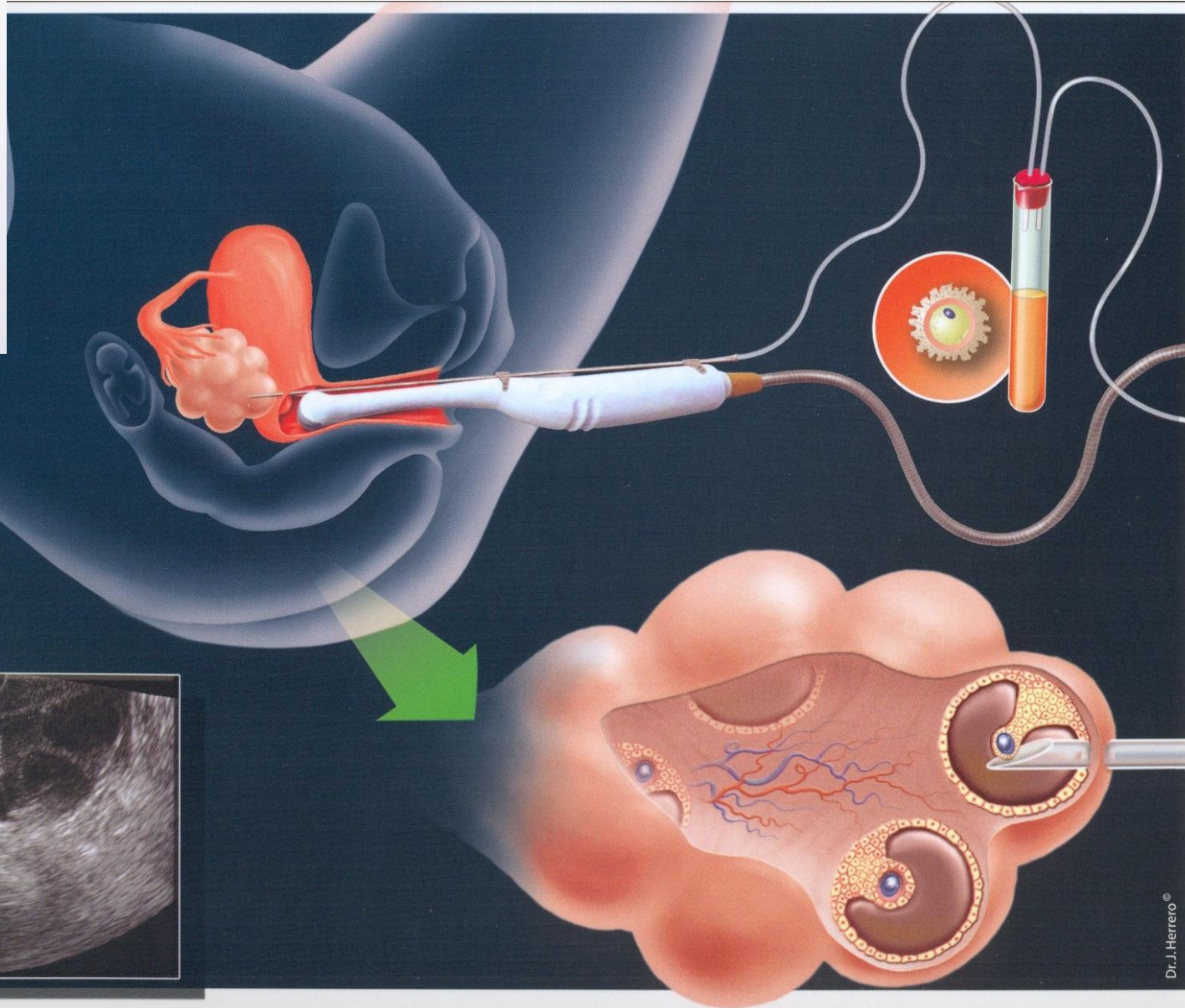
2.A petesejtek leszívása (tüszőpunkció)

3.A petesejtek megtermékenyítése és tenyésztése

4.Az embriók visszahelyezése (embrió transzfer)

Petesejtek nyerése (transzvaginális tüszőpunkció)

A petesejtek megtermékenyítése és tenyésztése

Az embriók visszahelyezése (embrió transzfer)

Anya és gyermeke

Yorgos Nikas

Anyai kockázatok és szövődmények

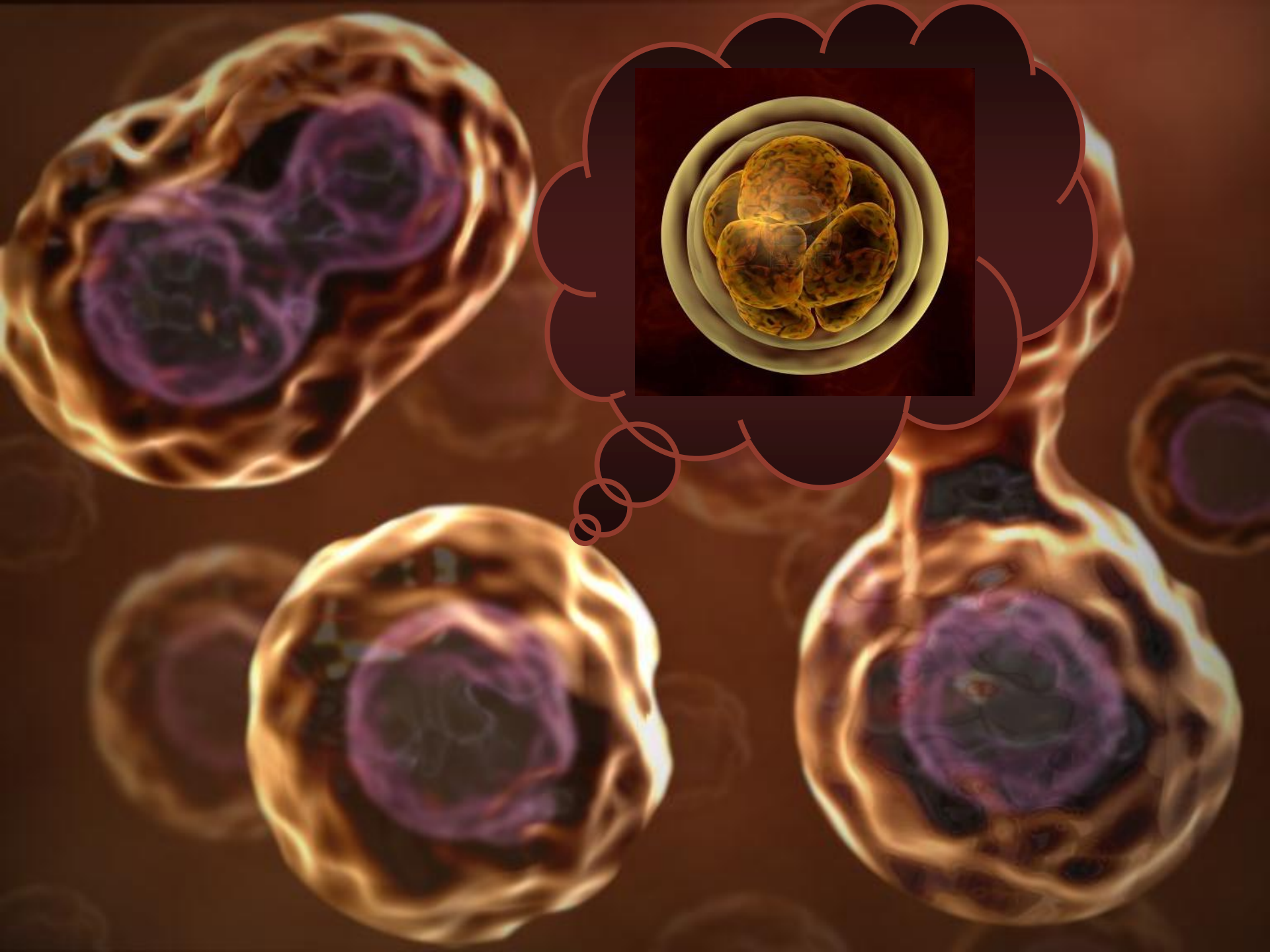

- **OHSS** (kockázata: 0,14- 0,6%)
- **Méhenkívüli terhesség** (2%-ról 5%-ra nő)
- **A tüszőpunkció kockázata** (érsérülés, gyulladás – 1%)
- **Többes terhesség kihordása** (kettős terhességek aránya 1-ről 20%-ra , a hármas terhességeké 0,3-ről 5 %-ra nő)
- **Hormonkezelés mellékhatásai és esetleges, akár késői szövődményei**

A gyermeket érintő kockázatok

- **Ikerterhesség – alacsony születési súly, koraszülés**
- **Fejlődési rendellenességek aránya emelkedett (IVF után 3%-ról kb. 4%-ra)**
- **Genetikai kockázatok**
kromoszómahibák száma emelkedett
(a szülői életkor is az!)
- **Epigenetikai kockázatok emelkedése**
kérdéses, de nem kizárt
veleszületett
később kialakuló
generációkat átívelő rendellenességek

Epigenetika

A sejtek „emlékezetének”
molekuláris alapjai

Környezeti hatások

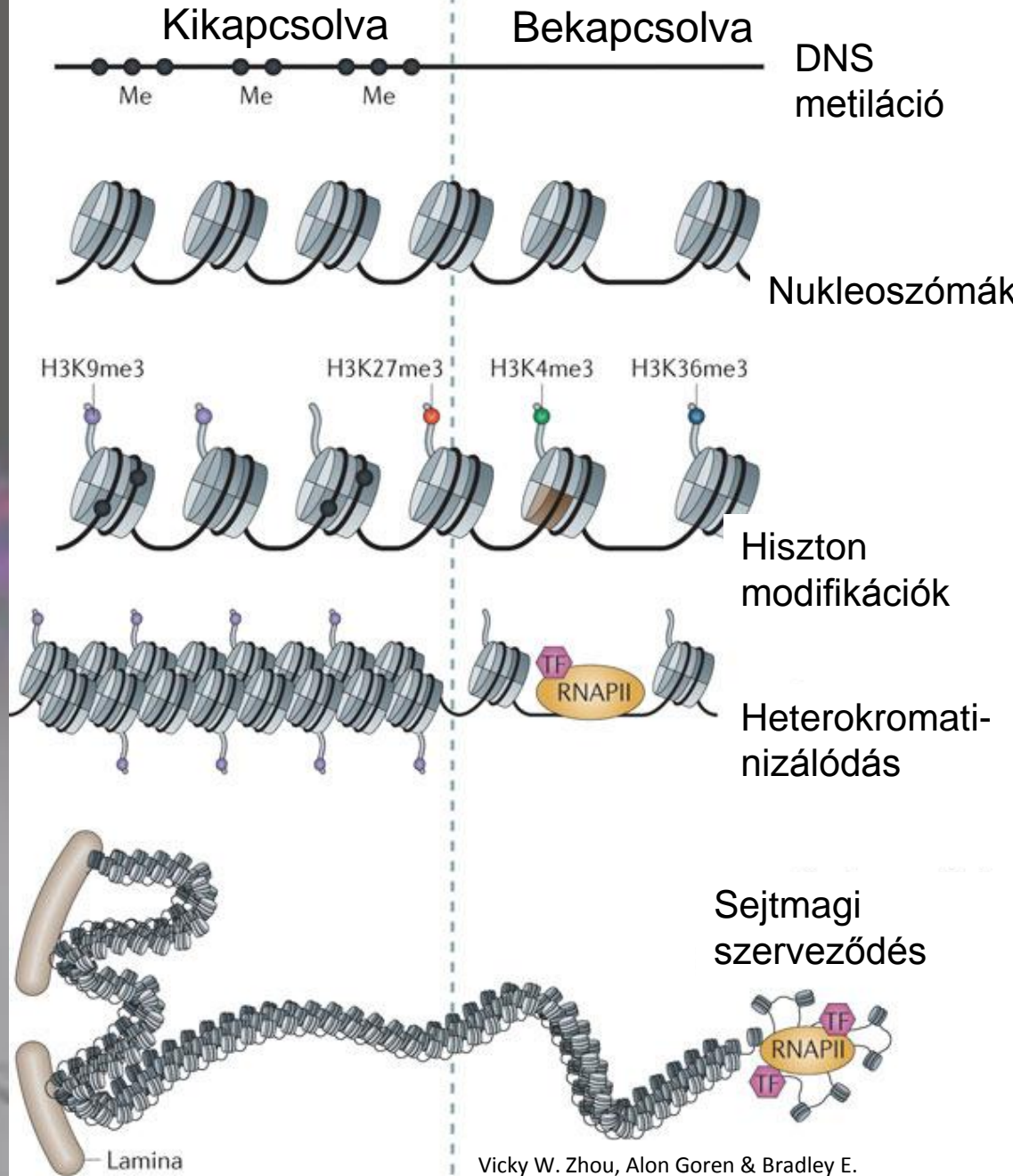
Génaktivitás
szabályozása

Az epigenom átöröklődése az
utódsejtekbe

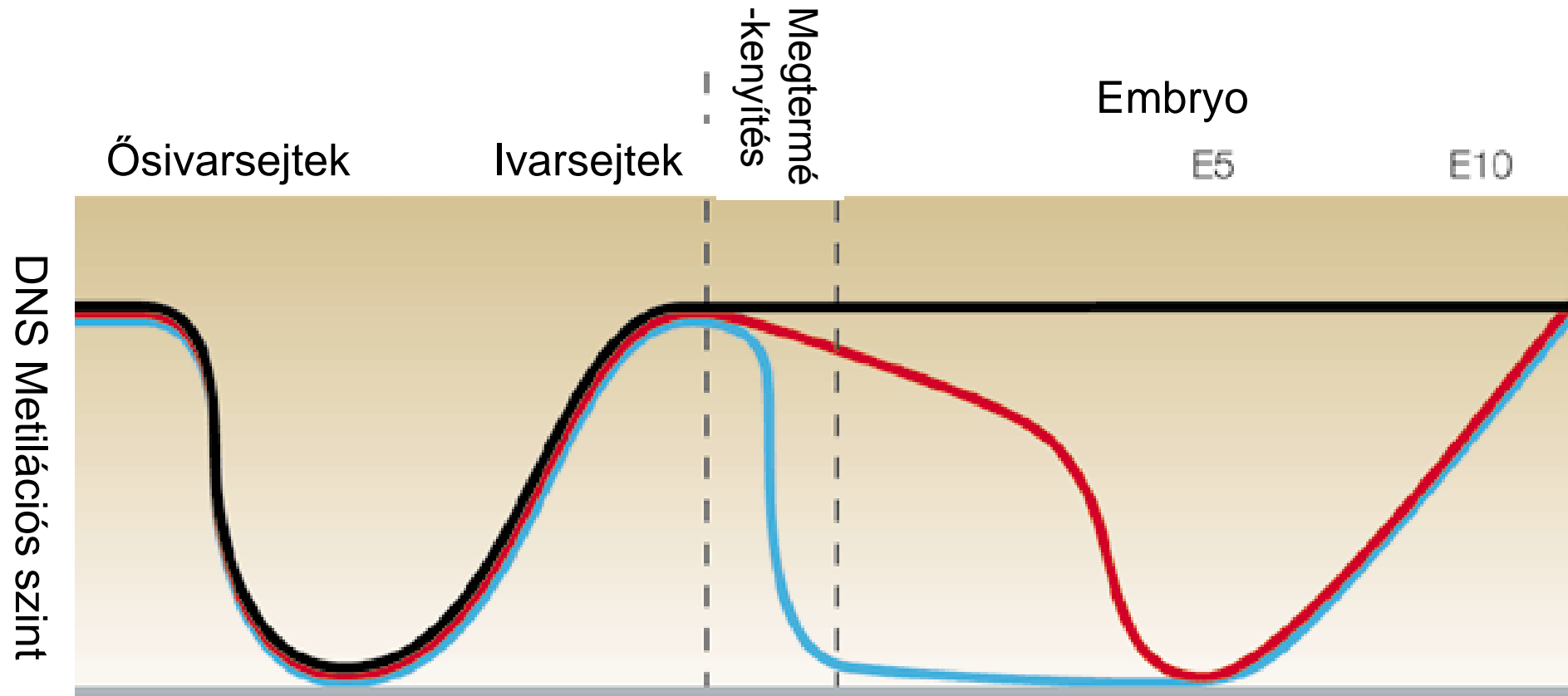

...a következő generációba?

Vicky W. Zhou, Alon Goren & Bradley E. Bernstein. Charting histone modifications and the functional organization of mammalian genomes. *Nature Reviews Genetics* 12, 7-18 (Jan. 2011)

A DNS metilációs mintázatának részleges átörökíthetősége

Nature Reviews | **Genetics**

Reik W, Walter J. 2001.

Genomic imprinting: parental influence on the genome. Nat Rev Genet 2: 21–32.

Dutch Hunger Winter (1944–1945)

Farooq Ahmed : Epigenetics: Tales of adversity. Nature 468, S20 (23 December 2010)

Köszönöm a figyelmet!

„Bár zord a harc, megéri a világ”